

Матюха В.А.,
здобувачка другого (магістерського) рівня
ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»
Науковий керівник: Шестаковська Т.Л.,
доктор наук з державного управління, доцент,
ректор Чернігівського інституту інформації, бізнесу і права
ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая» (м. Київ)

ІНТЕГРАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ У ВІДБУДОВІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІСЛЯ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Військові конфлікти завдають значних руйнувань не лише інфраструктурі, а й системам державного управління. Відновлення цих систем є складним і тривалим процесом, який вимагає залучення кращих світових практик.

Російська агресія проти України стала каталізатором масштабних руйнувань не лише матеріальної інфраструктури, а й інституцій державного управління. Відновлення цих інститутів є складним і багатограним процесом, який вимагає не лише значних ресурсів, але й ефективних механізмів управління.

Досвід інших країн, які стикалися з подібними викликами, є цінним ресурсом для України. Аналіз міжнародного досвіду дозволить визначити найбільш ефективні стратегії та інструменти відновлення, уникнути помилок минулого та адаптувати світові практики до специфічних умов українського контексту [1].

Успішність відновлення державного управління після збройних конфліктів визначається низкою взаємопов'язаних факторів. Основну роль відіграє політична воля та лідерство, що забезпечують координацію зусиль між урядом, громадянським суспільством і міжнародними партнерами. Легітимний діалог між сторонами сприяє прийняттю ефективних рішень і відновленню довіри до держави.

Важливим фактором є міжнародна підтримка, яка включає фінансову допомогу, технічну експертизу та сприяння у реформуванні інституцій. Водночас економічна стабільність і відновлення інфраструктури створюють основу для забезпечення базових потреб населення та зниження соціальної

напруги [2]. Соціальна згуртованість і механізми примирення є критично важливими для подолання наслідків конфліктів та уникнення їх повторення.

Завершальним елементом є інституційна спроможність держави забезпечувати безпеку, правосуддя та основні послуги. Прозорі й підзвітні органи управління, здатні ефективно виконувати свої функції, сприяють довгостроковій стабільності та знижують ризик рецидиву конфліктів. Тому можна стверджувати, що відновлення державного управління є багатовекторним процесом, що залежить від гармонійної взаємодії внутрішніх і зовнішніх чинників.

Міжнародний досвід відновлення державного управління

Міжнародний досвід відновлення державного управління після глобальних криз, таких як Друга світова війна, є цінним джерелом уроків для сучасних реформ. У країнах Європи після 1945 року процес відновлення державного управління мав комплексний характер і базувався на трьох ключових напрямках: реформуванні інституцій, економічній реконструкції та забезпеченні демократичного розвитку [3].

1. Інституційне відновлення

Одним із головних викликів для держав, які постраждали від війни, стало відновлення ефективності державних інституцій. У Німеччині, наприклад, відбувалася реорганізація адміністративних структур, спрямована на децентралізацію та побудову федеральної системи управління. Західні союзники активно впроваджували демократичні принципи, щоб забезпечити запобігання авторитаризму.

У Франції після війни було відновлено ключові державні інститути, зокрема адміністративні служби, що сприяло стабільності та інтеграції державного апарату.

2. Економічна реконструкція та державне управління

Важливу роль у відновленні державного управління відіграв план Маршалла. Він забезпечив фінансову підтримку країнам Західної Європи, стимулюючи розвиток інфраструктури, модернізацію економіки та створення ефективних органів управління. Інституції, які займалися розподілом ресурсів та реалізацією проєктів, стали ядром нових управлінських структур.

3. Демократичний розвиток та соціальні реформи

Більшість європейських країн після війни орієнтувалися на розвиток демократичних цінностей. У Великобританії, наприклад, було запроваджено ключові соціальні реформи, які покращили якість державних послуг і забезпечили довіру громадян до управлінських інституцій. Аналогічно, у Скандинавських країнах значну увагу приділяли впровадженню системи соціального захисту, яка сприяла стабільності в суспільстві.

Отже, інтеграція міжнародного досвіду у відновленні державного управління після збройних конфліктів є необхідною складовою для створення стабільних та ефективних інституцій. Досвід європейських країн після Другої світової війни демонструє, що успішне відновлення ґрунтується на реформуванні інституцій, економічній реконструкції та сприянні демократичному розвитку. Ці принципи залишаються актуальними для сучасних викликів.

Список використаних джерел:

1. Запатріна І.В., Шатковська А.О. Досвід післявоєнного відновлення міст світу: уроки для України. Київ, 2023. С. 85.
2. Інноваційні основи відновлення та розвитку країн після збройних конфліктів: інноваційний вимір: колективна монографія / за ред. д.е.н. Омеляненка В. А. Суми: Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань. 2022. С. 280. ISBN 978-617-8246-00-6
3. Криворучко І. В. Публічне управління в умовах війни: виклики та перспективи. *Теорія та практика державного управління*. 2023. Вип. 2 (77). С. 38–53. <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2023-2-03>